KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ÂDİL MÜSTECÂBİ

GERÇEK

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLİ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 1   15 - 2 - 950 Çarşamba   ✱ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ✱   Fiyatı 10 Kuruş

Millî Vicdan

Saıyn İnönü Devlet Başkanıdır, bu sıfattla vatana hıyanet suçu müstesna, her hareketinde gayri mes'uldür.

Sayın İnönü Devlet Başkanıdır. Şahsına ve makamına kanunen mecbur tutulduğumuz saygıdan daha üstün saygımız vardır.

Sayın İnönü C. H. P. Genel Başkanıdır, bu sıfatla her türlü harekâtından partisine karsı mes'ullür, Partisinin de millete karşı mes'uliyeti vardır.

Devlet başkanı tenkid edilemez. Çünkü icra mes'uliyeti yoktur.

Halbuki, Devlet Başkanı, icraî kuvvetin başıdır.

Devlet Başkanı, icraî kuvvetin başı ve C. H. P. nin Genel Başkanı sayın İnönü'yü ancak vicdanî tenkid edebilir ve yalnız vicdanına karşı sorumludur.

Sayın İnönü'nün vicdanı ise, "millî yani mâşerii vicdan" mefhumuna dahil ve şüphesiz ondan bir parçadır.

Şu halde?

Şu halde, Devlet Başkanı sayın İnönü millî vicdana karşı mes'uldür ve onun tarafından tenkid ve muvazaha edilebilir.

Millî vicdanı temsil etmek yetkisini yalnız mlletin çoğunluğu haizdir. Hiçbir fert veya parti onu tek başına temsil ediyorum, iddiasında bulunamaz.

Milletin çoğunluğu ise, oyların çoğunluğu demektir.

Millî vicdan, eğer sayın İnönünden hoşnut değilse bunu çoğunluk oyu ile izhar ve ispat eder.

Muvafıklar, muhalifler şunu unutmasınlar: Herşey susturulur, fakat millî vicdan susturulamaz. Bundan ötesi, lâf ve güzaftır!

Davâmız, İdealimiz, Rehberimiz..

Yazan: Esat Âdil Müstecabi

Fikir ve imanın samimiyeti mücadele içinde belli olur. Ben şuyum, ben buyum demekle, sen gerisin, ben ileriyim iddiasiyle hiç bir şey ispat edilmiş olmaz. Kimin ne olduğu aksiyon içinde ortaya çıkar.

Biz, dava[illegible]a, demokrasi davası[illegible]tuk. Türk demokrasisinin gelişmesi, başarılması için de ne lâzımsa yapmıya çalıştık. Bu uğurda katlanmadığımız mihnet mi, meşakkat mi kaldı! Bu davaya şahsî menfaat, övünme, böbürlenme için girmiş olmadığımıza göre bunları sayıp, dökmeye lüzum görmüyoruz. Gerçek demokrasi anlayışında herkesle ayni fikirde olmadığımız aşikârdır. Çünkü demokrasi, bizim için şahısları veya partileri idtidara ulaştıran merdivenin adı değildir.

Bizce demokrasi: Vatandaşın tabiî, siyasî ve medenî haklarını kullanabilmek için muhtaç olduğu hürriyetlerin genç çapta tanınması; ve refahın muayyen br zümre inhisarından çıkıp bütün millete yayılması demektir.

Refahtan, kültürden, adalet ve sağlık nimetlerinden bütün milletin faydalanabildiği gün demokrasi dâvasının artık başarılmış olduğuna inanacağız.

Demokratım diyenlerin açık konuşması lâzımdır. Her vatandaşın demokrat geçinenden şu sualleli sormaya hakkı vardır:

1) Türk vatandaşının tabiî hakları nelerdir? Medenî ve siyasî hakları nelerdir? Bugün Türkiyede bu hakların kullanılmasına yeter hürriyetler tanınmış mıdır? Hangileri ve ne ölçüde tahditlere uğramıştır?

2) Bu hürriyetleri elde etmek veya daha genişletmek için plânınız, programınız, mücadele çapınız nedir?

3) Refahın, kültürün bütün millete teşmiline razı mısınız? Razı iseniz bunu başarma programınız nedir?

4) Adaletin, hak mefhumunu tatmin edecek bir mükemmeliyete ulaşması, bütün milletin sağlık nimetlerinden parası nisbetinde değil, ihtiyacı nisbetinde faydalanması için aldığınız ve alacağınız tedbirler nelerdir?

Eğer demokrasinin liderleri bu sualleri cevaplandıracak ve bu suallerdemündemiç zaruretleri önlüyecek çapta değillerse, inanın ki onlar için demokrasi sadece bir iktidar merdiveninin adından ibarettir.

Biz, demokrasi davasında, şimdilik hiç bir partiyi samimiyetsizlikle itham etmiyoruz. Halkımıza, demokrasi istemeden önce, demokrasinin ne olduğunu öğretmenin ve nasıl elde edileceğini de açıklamanın daha dürüst bir hareket olduğunu söylemek istiyoruz.

Demokrasinin gelişmesi sosyalizme geçiş köprülerini kurar. Tıpkı kapitalist iktisadî nizamının azamı gelişmşesinin sosyalizmi doğurduğu gibi.

Demokrasiyi geliştirmekle sosyalizmi çabuklaştırmış oluruz, korkusuna kapılanlara da rastlanabilir. Onlara verebileceğim teselli şudur: Hakikatler korku ile geciktirilemez.

İngiliz lemokrasisinin ve kapitalizminin gelişmeleri elbirliğiyle sosyalizmi doğurmadı mı?

Avrupa konseyini teşkil eden memleketlerin çoğunu sosyalist partileri idare etmiyor mu?

Amerikadaki içtimaî ve iktisadi ıslahat ve Amerikan demokrasisinin hedefi sarsıntı geçirmeden, sancı çekmeden sosyalizme ulaşmak değil midir? Atatürkün ve arkadaşlarının devrimci ve devletçi politikaları sosyalizme doğru bir yolculuk hazırlığı değil miydi? Bu sebeple birçok Halk Partisi mensubu kendlerini sosyalist sempattizanı saymak ta haksız mıydılar?

Memleketimizde komünizmi, Bolşevizmi, sosyalizmi bilerek veya bilmiyerek birbirine karış-

Devamı 4 de

ÜÇ YIL SONRA

"GERÇEK" 1946 yılının 5 temmuzunda günlük siyasî gazete halinde basın ve yayın hayatına başlamış, 21 temmuz seçim kampanyasına katılarak tarihî rolünü başarmış ve çok kısa sürmüş olan ömrünü, Türk milletinin selâmeti ve demokrasi mücadelesi uğruna harcamıştı.

21 temmuz seçimlerinin ilk kurbanı olan "Gerçek" sıkı önetim komutanlığı tarafından 25 temmuzda kapatılmış, sahibi ve başmuharriri Esat Âdil sıkıyönetim mahkemesince 3 ay 15 gün hapse mahkûm edilmişti.

"Gerçek,, in vazifesini de üzerine alarak her türlü zorluklar içinde sosyal ve demokratik mücadelesine devam etmiş olan "Gün,, dergisi ise Recep Bekerin Başbakanlığı zamanında yine sıkıyönetim tarafından kapatılmıştı. "Gün,, ün sahibi ve Türkiye Sosyalist partisi genel sekreteri sıfatiyle (18) ay mevkufen muhakeme edilmiş ve sonunda beraet etmiş olan Esat Âdil gazetemizin kurucusu ve başmuharriri vazifesiyle Türk demokrasisinin gelişmesi uğrundaki mücadelesine yeniden başlamış bulunuyor.

Davamızın ve mücadelemizin özü "Refah, kültür, sağlık, adalet ve hürriyet nimetlerinden bütün halkın faydalanması,, nı temine matuftur. Bunun aksini istiyenlerden başka hasmımız yoktur.

- GERÇEK -

İBRET TAŞI

AŞIRILIK

Türkiyede, aşırı olan herşey yasaktır sanmayın. Yasak olan sadece aşırı fikir hürriyetidir. Bütün vatandaşlar muayyen bir ölçüde düşünmek ve hareket etmek ve bu ölçü dışına çıkmamak, aksi halde kanunların son derece sert müeyyidelerine katlanmak zorundadırlar.

Fakat: Aşırı moda, aşırı hayat pahalılığı, aşırı zenginlik, aşırı fakirlik, aşırı cahillik, aşırı tahakküm veya dalkavukluk.., ve daha buna benzer bir sürü aşırılıklar tamamiyle serbesttir.

Demokrasi; vatandaşları düşünce ve aksiyon bakımından standardize etmek değildir!

★

HANGİSİNE İNANALIM?

Falih Rıfkı Atay, Clmhuriyet gazetesinde yayınlanan bir yazısında "Cehennem hayatından sonra Sovyetler Birliğindeki hayat gelir" diyor. Halbuki ayni zat Bolşevik rejimini övmek için koskoca bir kitap yazmıştı.

Hangisine inanalım: Kitaba mı, makaleye mi?

İnsan Hakları Beyannamesi

1948 yılının Aralık ayında Pariste toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu "İnsan Hakları Beyannamesi" ni kabul etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti de, diğer devletler gibi, mevzuatı bu beyannamede yazılı esaslara göre ayarlamayı taahhüt etmiş bulunmaktadır

Beyannamenin son madlesi; bütün devletleri, grupları ve şahısları İnsan Hakları Beyannamesinde yazılı hakların hiç biri aleyhinde veya bunları yok etmek hususunda faaliyete geçmeğe hak verecek şekilde tefsir etmekten men etmştir.

Bu beyannamenin bu güne kadar Türk milletine resmen bildirilmemiş olması ve Türk matbuatının bu muazzam eser karşısında uzun zaman sükûneti tercih etmesi hayret verici bir hâdisedir.

Memleketimizde, biri özel, biri resmî iki adet "İnsan Haklarını Koruma Cemiyeti" nin ve ayrıca "Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti" nin bulunuşu da hayret verici hâdiselerdenlir

Bu beyannamenin metnini Türkiyede ilk lefa yayınlamış olan tek kahraman "Yeniden Doğuş" dergisidir. Metni Türkçeye çeviren Bay Metin Ertmin'e ve "Yeniden Doğuş" dergisine olan sempati ve saygımızı açıklamaktan büyük bir haz duyuyoruz.

Okuyucularımıza, esaslı bir bilgi ve mukayese imkânı vermek için; yalnız, İnsan Hakları Beyannamesini aynen yayınlamakla kalmıyarak gelecek sayımızda da anayasamızda ve siyasî partilerin programlarındaki insan haklarile ilgili prensipleri de bir arada yayınlamayı uygun buluyoruz.

MÜKADDEME:

İnsanlık ailesinin tabiî haysiyet, müsavi ve mukaddes haklarının tanınması dünya yüzünde hürriyetin, adaletin ve sulhün temeli olduğuna göre; ve

İnsanlık haklarının çiğnenmesi ve onlara saygı gösterilmemesi barbarca hareketlere sebep olarak insanlığın vicdanını tahrik ettiği ve konuşma, inanma, korku ve mahrumiyetten uzak yaşama hürriyetinin insanlar için erişilmesi lâzım gelen en büyük gaye addolunduğu bir dünyada; ve

Son vasıta olarak zulüm ve isyana müracaatt eden insanları teşvik etmek arzuya şayan olmadığı için insan haklarının kanun yoluyla korunması lâzımdır; ve

Milletler rasında dostça münasebetlerin inkişafını teşvik etmek faydalı olduğuna göre; ve

Birleşmiş Milletler mensupları beyannamede insanların esas haklarına, haysiyett ve itibarına, kalınlarla erkeklerin müsavi haklara sahip olduğuna ve sosyal tekâmül ve daha geniş bir hürriyet içinde müreffeh bir hayata müteallik meseleler karşısında bağlılıklarını teyid ettiklerine göre; ve

Âza devletler Birleşmiş Milletler ile işbirliği yaparak insan haklarının ve esas hürriyetlerinin devletlerarası saygı ve sevgiye mazhar olmasını taahhüt ettiklerinden; ve

Bahsedilen hak ve hürriyetler bu taahhütnamenin herkesçe tam bir şekilde idrak edilmesi hususunda en mühim rolü oynadığından,

Böyle bir vaziyet karşısında, Genel Kurul;

Bu İnsan Hakları Beyannamesini bütün milletlerin umum halkı için bir başarı nümunesi olarak, her şahsın ve cemiyetin bilüumle organlarının bu beyannamenin metnine daima riayet edecekleri ve bu haklara ve hürriyetlere saygı gösterilmesi hususunda terbiye ve tahsil gibi ve millî veya devletlerarası diğer mütekâmil her hangi bir vasıta ile çalışacaklarını ve bunların ve altınla olan toprakların halkınca tesirli ve devletlerarası bir şekilde gerçekleştirilmesine gayret gösterecekleri ümidi ile ilân eder.

Madde 1 — Bütün insanlar hür, müsavi, hak ve şeref sahibi olarak doğarlar. İnsanlara akıl ve muhakeme kabiliyeti bahşedilmiştir ve onlar birbirlerine karşı kardeşlik hissi ile hareket etmelidirler.

Madde 2 — Irk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasî ve başka çeşit fikirler, millî ve sosyal menşe, mülkiyet ve diğer herhangi bir durum nazarı dikkate alınmaksızın herkes bu beyannamede bahsolunan bütün hak ve hürriyetlerden istifade eder.

Madde 3 — Ayrıca, mensup olduğu memleketin siyasî hukuku veya devletlerarası statüsü itibarile müstakil, manda altında veya istiklâlinden mahrum veya diğer her hangi bir şekilde hakimiyeti tahdit edilmiş bulunması bakımından fertler arasında hiç bir fark gözetilemez.

Madde 4 — Herkes hayat, hürriyet ve şahsî emniyet haklarına sahiptir.

Madde 5 — Hiç bir kimse esaret veya zecri hizmet (angarya) altında tutulamaz; esaret ve her çeşit esir ticareti yasak edilecektir.

Madde 6 — Hiç bir kimseye işkence yapılamaz veya vahşice, gayri insanî (insanlığa aykırı) veya haysiyeti ihlâl edici muamele ve cezalar tatbik edilemez.

Madde 7 — Herkesin, her yerde kanun karşısında kendini müdafaa etmeğe hakkı vardır.

Madde8 — Kanun karşısında herkes müsavidir ve fark gözetilmeksizin herkes kanun tarafından ayni şekilde himaye edilir. Herkes bu beyannamenin her hangi bir şekilde ihlâl edildiği farklı muamelelere tâbi tutulmasına ve böyle farklı bir muamelenin tahrik edilmesine karşı ayni derecede himayeye mazhardır.

Madde 9 — Herkes, kendisine anayasa veya kanun tarafından temin edilen esas hakları her

Devamı 2 de

Türk Gençliği Haklıdır

Emperyalizm canavarının pençesile Osmanlı imparatorluğunun göğsünden çekip kiparılmış bir parçaya benzeyen Kıbrıs bugün ana hasreti çeken bir evlât gibidir.

Uzun yıllar sürmüş olan Kıbrıs macerası artık yeni bir safhaya girmiş; emperyalizmin ilmeği gevşemiştir. Kıbrıslılar hürriyet ve istiklâl şarkılarını yüksek sesle haykırarak bu sesi bütün dünyaya duyurmaya çalışıyorlar.

İngiliz imparatorluğunun Akdenizdeki stratejik üslerinden biri olan Kıbrısın efendi değiştiren bir köle gibi şimdi de Yunanistana satılması ve Yunan hükümetinin bu satın alma işinde rakipsiz bir müşteri imiş gibi harekete geçmiş olması Türk halkının ve Türk gençliğinin millî ve tarihî duygularını altüst etmiştir.

Kıbrıs, diğer adalar gibi Türkiyenin Akdaniz üzerindeki en önemli bir savunma karakolu, vazgeçilmez bir strateji üssüdür. Bunun böyle olduğunda Yunanlı dostlarımız da herhalde bizimle mutabıktırlar.

Anamur burnundan Çanakkale Boğazına kadar serpilmiş irili ufaklı bütün adalara — yani Türk yurdunun bütün coğrafi müştemilâtına — el koymuş olan Yunan krallığının şimdi de kendisile coğrafi, siyasî ve iktisadî hiç bir münasebeti olmayan Kıbrıs adası üzerine kraliyet bayrağını dikmeye kalkışı ve bu yolda siyasî entrikalara başvuruşu bizi Yunanlı dostlarımızla acı tartışmalara mecbur etmektedir.

Türk gençliğinin millî duygularını, Türk halkının tarihî haklarını hiçe saymakta çok istical ve basiretsizlik göstermiş olan Yunan gençliğine bir sosyalist sıfatile şunu ihtar etmek isterim:

Millî göreneklerile, tarihî geleneklerile, kültürü ve ekonomisile Türk milletinin öz varlığından bir parça olan Kıbrıs Türkleri, kralcı ve faşist karakterli bir rejimin köleliğini asla kabul etmiyeceklerdir.

Yıllardır vatandaş kavgasına bir son verememiş, yıllardır yabancı otoritelerin entrikalarına karşı koyamıyarak bugünkü içinden çıkılmaz duruma düşmüş olan Yunan Krallığının yeni megalomanilerine Yunan gençliğinin yayılma vasıtalığı etmesi en ağır başlı vatandaşlarımızı bile hayret ve teessüfe sevketmiştir.

Dünyanın demokratik gelişmesine rağmen Kıbrıs halkı için yeni bir siyasî kölelik zemini hazırlayanların kimler olduğunu, milletlerarası bu sulh ve sükûn düşmanlarının mefsidet torbalarında daha ne gibi bozguncu, karıştırıcı malzemeler sakladıklarını biz, bilmez değiliz.

Kıbrıs ya muhttar bir idareye, yahut Cumhuriyetine kavuşmalıdır.

Bu iki şartın dışında her hangi bir mülâhaza; Türk halkı ile Kıbrıs Türklerinin hak ve adalet anlayışını ve ayni zamanda hür fikirli Kıbrıs Rumlarının siyasî olgunluğunu hiçe saymak, bir saygısızlık olur.

Biz ne dar görüşlü bir Milliyetçi, ne de millî meseleleri ikinci plâna atan dar görüşlü bir enternasyonalist değiliz.

Kbrısın siyasî kaderi, Türkiye cumhuriyetinin siyasî kaderine bağlıdır. Bunun açık ve inandırıcı sebapleri Yunan milletinin de malûmudur.

Türk gençliği ve Türk halkı Kıbrıs dâvasında haklıdır. Dünya efkârı umumiyesinin vicdanı önünde yürütülecek olan davanın sonucu hem Kıbrıs Türkleri, hem Kıbrıs rumları için müşterek bir selâmetin başlangıcı olacaktır.

Avrupanın Siyasî Karekteri

Okuyucularımıza bugün iki ideolojik saf halinde bölünmüş olan Avrupanın siyasî çehresini belirtmeye çalışacağız.

Sovyetler Birliği ve peykleri adı verilen Arnavutluk, Doğu Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Finlândiya ve Sovyetler Birliği devletlerini teşkil eden gurubun nüfusu tutarı Birleşmiş Milletler istatistik bültenlerine göre, 302,720,000 dir. Bu nüfusa Sovyetler Birliğinin umum nüfusu dahildir.

Bu gurubun dışında kalan, Türkiye ile İzlândanın da dahil bulunduğu 18 devlet gurubunun nüfusu ise 293,465,000 dir.

Aşağı yukarı nüfusça müsavî olan bu iki grupun ideolojik bünyesini parlâmentolarında temsil edilen partilerin milletvekili sayısına göre tetkik etmeden önce, bütün Avrupayı toplu olarak gözden geçirelim.

Sovyetler Birliği, Portekiz ve İspanya hariç bütün Avrupa parlâmentolarında partilerin milletvekili sayısı şudur:

Siyasi Partiler	Milletvekili sayısı
Komünist	2581
Sosyalist	1655
Hristiyan Demokrat	1119
Liberal	809
Muhafazakâr	713
Mutedil	637

Görülüyor ki, eğer bütün Avrupa bir konfederasyon halinde birleşmiş olsa, konfederal mecliste Komünistler büyük bir çoğunluk elde etmiş ve Sovyetler Birliği bu çoğunluğu büsbütün yükseltmiş olurdu. Sovyetler Birliği peykleri adı verilen grupun partiler bakımından bugünkü siyasi bünyesi şudur:

Siyasi Partiler	Milletvekili sayısı
Komünist	2124
Sosyalist	435
Liberal	342
Hristiyan Demokrat	127
Muhafazakâr	47

Bu listeye Sovyetler Birliği milletvekili sayısı katılmamıştır. Bu devletler grupunda Komünistler, tam bir çoğunluğu elde etmişlerdir.

Arnavutluk ve Yugoslavyada Komünist Partisinden başka parti mevcut değildir. Finlândiyada ise, Liberaller başta, Sosyalistler ikinci, Muhafazakârlar üçüncü, Komünistler ise dördüncü gelmektedir.

Doğu Almanyasında ise, iktidar Birleşik Sosyalist Partisindedir.

Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya parlâmentolarında Komünist Partileri büyük bir çoğunluğu elde tutmaktadırlar.

Romanya parlâmentosunun 414 milletvekilinden yalnız 9 u Liberal, geri kalanı tamamile Komünisttir.

Macaristan, Polonya ve Romanyada Sosyalist Partileri tasfiye edilmiştir.

Bir de, Avrupanın diğer kısmını gözden geçirelim:

İspanya ve Portekiz hariç bu kısmın parlâmentolarındaki durum şudur:

Siyasi Partiler	Milletvekili sayısı
Sosyalist	1220
Hristiyan Demokrat	868
Muhafazakâr	666
Mutedil	510
Liberal	467
Komünist	457

Görülüyor ki, Avrupanın bu kısmında Sosyalistler büyük bir çoğunlukla başda gelmektedir. Komünistler ise sonuncudur.

Danimarka, İngiltere, Norveç ve İsveç hükûmetleri tamamile Sosyalistlerin elinde bulunmaktadır. Birleşik Avrupa Konseyini teşkil eden devletlerin parlâmentolarındaki milletvekilleri yekûnları da şunlardır:

Siyasi Partiler	Milletvekili sayısı
Sosyalist	964
Mhafazakâr	766
Hristiyan Demokrat	724
Mutedil	457
Liberal	420
Komünist	392

Yuarıki listeye Türkiye de dahildir. Biz de Avrupalı müşahitlerin görüşüne uyarak Cumhuriyet Halk Partisini Muhafazakâr, Demokrat Partiyi Liberal, Millet Partisini de mutedil kabul ettik.

Batı Almanya, İsviçre ve Avusturyanın da Avrupa Konseyine katılmaları halinde de Sosyalistlerin çoğunluğu ancak takviye edilmiş olacaktır.

Bugünkü halile Avrupa Konseyine Sosyalistler hâkim bulunmaktadır ve bu günkü Avrupa bir Sosyalist Avrupadır.

İNSAN HAKLARI

Baştarafı 1 de

temin edilen esas hakları her hanvi bir şekilde ihlâl edildiği takdirde salâhiyetli millî mahkemeye müracaat edip bunun bertaraf edilmesini istemek hakkını haizdir.

Madde 10 — Hiç bir kimse keyfi tevkife, mahkûmiyete ve sürgüne tâbi tutulamaz.

Madde 11 — Herkes, haklarını ve borçlarını ve kendisine isnat olunan her hangi bir suça karşı kendini müafaa ederken müstakil ve tarafsız bir mahkeme huzurunda açık bir tarzda ve tam bir müsavat içinde muhakeme edilmesini istemek hakkını haizdir.

Madde 12 — 1. Cezayı müstelzim bir suç işlemiş olan her kes suçlu olduğu ispat edilinceye kadar masum addolunduğu gibi hususî mahkeme karşısında kendini müdafaa için mevcut bütün teminatlardan istifade eder.

2. İşlendiği anda millî veya milletlerarası hukuka göre cezayı müstelzim bir suç sayılmıyan fiillerden dolayı hiç bir kimse suçlu addedilemez. Ayni şekilde, cezayı müstelzim suç işlendiği sırada tatbik edilmekte olan kanundaki cezalardan daha ağır rezalara hükmedilemez.

Malde 13 — Hiç bir kimsenin ailesine, ikametgâhına ve muhaberelerine veya şeref ve itibarına keyfî bir şekilde müdahale edilemez. Böyle bir taarruz veya müdahale karşısında herkes kanunun himayesini isteyebilir.

Devamı gelecek sayıda

İÇ OLAYLAR

GREV HAKKI

İşçi haklarının kanunlarla sağlanmasının tam yüz yıllık bir mazisi vardır. Bu mazi, bizim sosyal mücadele tarihimiz ve demokrasi kampanyamız için örneklerle dolu bir mürşit olabilir.

Liberalizmin hüküm sürdüğü 19 uncu asırda bile grev, işçi hukukunun müeyyideleri arasında bulunuyordu.

Türkiye cumhuriyetinde, sendikalizm ve işçi hukuku henüz çocuk çağındadır ve çocukluk hastalıklarının bütün çeşitlerine yakalanmış haldedir. Bu arada grev buhranları geçirmesi de pek tabiî ve zarurîdir.

İçtimaî bünyenin de, insan bünyesi gibi kendini idare eden tabiî kanunları vardır. Bunlara karşı koymaya çalışmaktansa bu kanunların fonksiyon serbestliğine imkân hazırlamak elbette çok daha akıllıca bir hareket olur.

Türkiye cumhuriyeti işçi sınıfı diye bir sınıf tanır, onun için hususi kanunlar yapar, meslekî teşekküller meydana getirir ve sonra nasıl olurda bunların zarurî bir neticesi olan grev hakkını inkâra kalkışır. Ve nasıl olur da, işçi kitlesinin büyük bir çoğunluğunu, grev hakkına düşmanmış gibi gösterebilir.

Bir hak, hak olarak tanınsa da, tanınmasa da kendiliğinden mevcut sayılır. Hükûmetin vazifesi hakları tanımak değil, onların iyi şekilde kullanılma hürriyetini tanzim etmekten ibarettir.

Şunu da bilhassa açıklamalıyız ki, grev hiç bir zaman **taarruz silâhı değildir.** Hele şuursuz ve teşkilâtsız kitlelerin bunu bir taarruz silâhı olarak kullanmıya kalkışmaları esasen bir daha tek rarlanmasını imkânsız kılacak felâketli neticeler doğurabilir.

Gerçekte, grev işrinin meşru bir müdafaa vasıtasıdır. Bu anlayış sebebiyledir ki her hakkı müdafaayı mukaddes sayan demokratik memleketler greve kanunî bir hüviyet vermişlerdir.

Grev hakkı ancak iki rejim tarafından red olunur: İçtimaî sınıfları tasfiye etmiş, istismarcı olmıyan hususî mülkiyet ile devlet mülkiyetini telif etmiş olan memleketlerde grev bir hak mevzuu olmaktan çıkmış sayılır Bir de faşist devlet anlayışında grev istimali yasak haklardandır.

Sayın Çalışşma Bakanı Şemseddin Sirer, nazizm ve faşizmin en kuvvetli devrinde Almanyada bulundu. Türk işçisinin her türlü haklarının, grev müdafaa siilâhına başvurmaya lüzum kalmaksızın devlet tarafından korunabileceği yolundaki iddialarının mesnetleri, acaba nazizmin devlet nazariyesinden mi mülhemdir?

Demokrasiye dört elle sarılmış bir memlekette nazizmin veya faşizmiin kaynaklarından ilham alınamıyacağını Sayın Bakanın katiyetle bildiğini sanıyoruz.

Kendisini, iyi niyetlerinden şüphe edilmiyen devlet adamları arasında görmek istediğimiz Sayın Şemseddin Sirer, işçi mevzuatının gelişmesi yolunda gerçekten, gayret sarfetmekte işçi hukukunu zenginleştirmektedir. Şu halde grev hakkına karşı teşkil ettiği husumett cephesinin komutanlığı nasıl izah edilebilir?

Sayın Bakanın sosyal mücadele tarihini iyi tetkik etmemiş olması ve bu sebeble de grevi bir taarruz silâhı zannetmetsi çok muhtemeldir.

Millet ve Demokrat Partilerinin grev taraftarlığı, iddia edildiği gibi bir politk zaruret olabilir. Fakat Halk Partisini bu politikadan müstağni kılan sebepleri anlıyamıyoruz.

Acaba Sayın Bakanın nazarî ve siyasi temayülleri, mutedil bir sol cenah partitsi olmıya istidatlı Halk Partisinin prensiplerinden daha mı müessirdir?

SEÇİM KANÜNU

Şemsedlin Günaltay hükûmeti, oldukça demokratik bir seçim tasarısı ile Büyük Millet Meclisi huzuruna çıktığı gündenberi memleketin siyasî havasında bir aydınlık ve berraklık belirdi.

Bizzat Halk Partisinin de, iktidardan düştüğü takdirde faydalanabileceği düşünülerek hazırlanmış olan bu tasarıyı seçim hürriyetini sağlama bakımından ileri bir merhale sayabiliriz.

Müstakbel seçim kanununun demokrasi anlayışına uymayan başlıca hükümlerinden biri seçim hakkının şu veya bu sebeble tahdit edilmiş olmasıdır. Asker, subay, jandarma ve polisin seçim hakkının tanınmamış olması demokrası nazariyesine ve anayasanın temsil ettiği hukuk felsefesine aykırıdır.

Oy hakkı, Türk vatandaşlığının hukukî bir neticesidir. Millet Partisinin, Tahsin Bekir Balta gibi bazı sayın milletvekillerinin bu yoldaki mücadelesi yerindedri.

Hiç bir siyasî parti programında mevcut bulunmıyan mesele, 1945 yılında hazırlanmış olan Türkiye Sosyalist Partisi programının en önemli prensiplerindendi. Mezkûr partinin 32 inci maddesi aynen şöyledir: "Partimizce seçim; 18 yaşından yukarı bütün vatandaşların subay ve erler de dahil olmak üzere devlet idaresine bilvasıta iştiraki temin eden demokratik bir sistemdir."

Demokrasinin en doğru tariflerinden biri sayılan "Halkın, halk tarafınlan ve halk lehine idaresi" bir milyona yakın vatandaşın oy hakkından mahrum edilmesiyle nasıl telif edilebilir

Demokrasi anlayışında iki ayrı dünya halinde [illegible] batı demokrasileri [illegible] bu meselede bir prensip ihtilâfı yoktur. Her iki demokrasi âleminde oy hakkı mutlak ve umumîdir. Bu haktan vatandaş olarak hiç bir fert - şüphesiz yaş, mahkûmiyet ve delilik halleri müstesna - mahrum edilmemiştir.

Bizim, bu her iki dünya dışında kalmamızı icap ettiren sebepler haklı ve ilmî sayıalmaz. Aşağı yukarı bir milyon vatandaşı oy hakkından mahrum eden sebepler, olsa olsa ancak politik endişelerden ibarettir.

Halbuki, prensipler devamlı, istikrarlı; politik endişeler ise, geçici ve mütehavvildir.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

Buğday meselesi

Ziraat memleketi sayılan umumî nüfusun % 79 unu, faal nüfusun ise % 81.8 ini köylü teşkil eden Türkiyede, hayatları doğrudan doğruya toprak istihsa'ine bağlı on beş milyona yakın insan yaşaşmaktadır.

Memleketimizde, buğday bütün ekilişlerin % 50 sini teşkil etmektedir. Her yıl buğday ekilen saha ise 35 _ 40 milyon dönüm arasında değişmektedir.

1940 _ 1946 yıllarının buğday istihsali şöyledir:

Yıllar	Elde edilen buğday Ton
1940	4067950
1941	3483147
1942	4263282
1943	3509507
1944	3148396
1945	2189318
1946	3648383

Bazı yıllar 2 milyon tona kadar düşen buğday istihsali umumiyet'e memleketin iç ihtiyacını karşılayacak miktarda değildir.

1935 yılında nüfus başına 280 kilo, 1940 la 250 kilo, 1945 yılında ise 117 kilo buğday isabet etmiştir. Bu istihsalin 600 bin tonunun tohum olarak ayrılması icap edeceğine göre, 1945 de nüfus başına düşen hakiki miktarın 87 kilo olduğu meydana çıkar. İşçi ve köylünün başlıca gıdası ekmektir. Köylü ve işçinin günde ortalama bir kilo ekmek istihlâk ettiğini düşünürsek buğday istihsal durumunun ehemmiyeti kendiliğinden anlaşılır.

Bütün dünyada her yıl ekilen [illegible] yukarı 100 milyon [illegible] tutmaktadır. Bunun % 4 ü Türkiyeye düşmektedir.

1941 dünya buğday istihsal tutarı 115 milyon tondur. Bir hektardan alınan buğday Türkiyede ortalama 800 kilodur. Dünya randıman ortalaması 1150 kilodur.

Türkiye, bütün dünya buğday istihsalinin binde 33 ünü yetiştirmektedir.

Dünya nüfusu 1939 da 2 milyar 170 milyon olduğuna göre o tarihte bütün dünyada nüfus başına 48 kilo buğday düşmüştür.

Dünyanın en çok buğday istihsal eden memleketleri 1940 - 1941 yılları ortalamasına göre şunlardır:

	Milyon ton
Sovyetler Birliği	41
Birleşik Amerika	26
Kanada	12
Hindistan	10
İtalya	7,5
Arjantin	6

1941 yılında nüfus başına düşen buğday miktarı:

	Kilo
Kanada	1090
Arjantin	470
Sovyetler Birliği	238
Birleşik Amerika	200
İtalya	170

Şunu derhal söyliyelim ki, bu memleketlerde köy'ü nüfus nisbeti Türkiyeye nazaran çok düşüktür. Ziraat sahasında çalışan nüfusun umum faal nüfusa nisbeti Türkiyede % 81,8 olduğu halde Kanadada % 31.2, Sovyetler Birliğinde % 78, Birleşik Amerikada % 22, İtalyada ise, % 46.7 dir.

İtalyada yerine göre bire "20" den bire "32" ye kadar mahsul veren yumuşak buğday mem'eketimizde esefle söyliyeyim ki, en çok bire "9" vermektedir. Bu nisbet bir çok vilâyetlerimizde bire "5" şe kadar düşmektedir. Köylerde, istihsal tekniğini ve teknik kadroyu hâkim kılıncaya kadar bu hal hiç şüphesiz böyle devam edip gidecektir.

Sendikalar Tarihinden bir yaprak:

Cumhuriyet devrinin ilk Sendikaları - Bugünkü Sendikalarla siyasî Partiler arasındaki münasebetler

1946 yılı ilk aylarındayız. Sayın Fuat Köprülünün bizzat itiraf ettiği gibi - henüz adından bile ürperme duyduğu, bir çoklarının Anka kuşu sandığı, pek çoklarının da telâffuzda bile zorluk çektiği ilk Türk sendikasının kurulmasına gayret ettiğimiz o günlerden bu güne tam dört yıl **gelip geçti.**

1946, Türk sendika'larının hem kuruluş, hem serbest gelişme yılı olarak elbette sosyal mücadele tarihine geçecektir.

O zaman iki sistem çarpışıyordu: Bugünkü sendikalar birliğnin esası olan eski Sendikalar Birliği Arap saçına benzer bir sistem tutturmuş, ayni istihsal şubesi üzerinde mahallî, müstakil sendikalar kurulmasını teşvik ediyordu. Bizim müdafaa ettiğimiz sistem ise, her istihsal şubesinin Türkiye çapında bir tek sendika kurması ve bir siyasî parti teşki'âtı gibi vilâyet ve kazalarda şubeler açması idi. Bu suretle, Türkiyenin bütün istihsal şubelerini temsil edecek olan on beş, yirmi sendika bir tek federasyon halinde birleşecekti.

Netekim Türkiye Cumhuriyetinin ilk Sendikalar Federasyonu 1946 yılının 14 Aralık günü resmen kurulmuştu. Fakat iki gün sonra yani o mahut 16 Aralık sabahı her iki sisteme bağlı Türkiyenin bütün sendikaları, iki siyasî partisi ve dokuz gazete ve dergi Recep Peker Totaliter hükûmetinin kararı ve Sıkı Yönetim Komutan'ığının emrile kapatılmış ve demokrasinin ilkpişdarları Emniyet Müdürlüğünün hürrelerine tıkılmıştı.

O, unutulmaz kara günlerin ardından yıllar geçti. Sendika adı, artık partilerin erkânına munis gelmeye başladı. Sendikanın mânâ ve mahiyetini öğrenmekle kalmadılar, bu teşekkü'lerden faydalanma yollarını da aramaya başladılar.

Netekim, sendikaları bütün hoyratlığıyla basıp kapatmış olan C. H. P. bilâhare bunları kendi maksatlarına elverişli bir şekilde tekrar kurdurdu. Kontrolünü de kendi eline aldı.

"Sendikaların meslekî birer teşekkül olarak kalması ve siyasî hüviyet taşımaması" prensibini biz, daha 1946 yılında tesbit etmiş bulunuyorduk. Bugün, ise, bu prensip ancak sözde kalmış şve samimiyetini tamamile kaybetmiştir.

Bugünkü Sendikalar Birliği, idarecilerinin samimiyet ve dürüstlülüklerine güvenerek iddia edebiliriz ki, bir siyasî kızamığa tutulmuş ve parti politikaları birliğin bütün vücudunu benek, benek isti'â etmiş, bir haldedir.

Hiç şüphesiz, işçi, sendika çatısı altında tam bir sendikalist, sendika dışında ise her türlü siyasî hak ve temayüllere sahip hür bir vatandaştır. 1945 yılındanberi müdafaa edegeldiğimiz bu anlayışın maalesef bugün tamamile inkâr edildiğine ahit olmaktayız.

Geçen haftaki Birlik kongresinde, siyasî parti mümessillerinin bulundurulması ve onların nutuk'arı, particiliğin bizzat sendika çatısı altında ne derece faal bir rol oynadığını açığa vurdu.

1946 yılında, Şehzadebaşında Türkiye Tekel Sendikasının iki bin beş yüzden fazla işçiyi bir araya toplamış olan toplantısına Parti Başkanlığı sıfatımı sebep göstererek iştirak etmemiştim. Halbuki, o zaman ne Halk, ne de Demokrat Parti sendikalarla ilgili değildiler.

Tamamiyle kendi teşkilâtımız olmalarına rağmen biz,, o günkü sendikaların, sendika olarak gayri siyasî hüviyetlerinin mahfuz kalmasına son derece dikkat gösteriyorduk.

Biz, partilerin, sendikaların iç işlerine karışmamaları icap ettili kanaatindeyiz. İşçi kitlesi, kendi sosyal, ekonomik ve meslekî gelişmesinde, sendika çatıları altında hür ve serbest kalmalıdır.

Siyasi partiler, işçi kitlesi ile olan münasebetlerinde parti teşkilât hudutlarını aşmamalıdır.

Eğer aksi tez tatbik olunur, siyasî parti mümessilleri tamamiyle birer teşekkül olarak sendika kapılarını zorlamakta devam derlerse sosyalist temayüllü partilerin veya sosyalist fikir ve neşir organlarının bu husustaki ihtar ve muhalefetlerine bizzat sebebiyet vermiş olacaklardır.

Her siyasî parti, işçi kitlesinin menfaatlerini de, diğer halk topluluklarının menfaatleriyle birlikte kendi ölçülerine göre, korumak ve benimsemek ister. Hiç şüphesiz ki bu, her siyasî parti için politik bir zarurettir.

Ancak, bu ilgi, yukarıda da tasrih ettiğimiz gibi toplulukların kendi meslekî çatıları altında değil, partilerin kend isiyasî bünye'eri ve teşkilât hudutları içinde izhar olunmalıdır.

Ayni zamanda, her siyasî parti çeşitli halk topluluklarının menfaatlerini koruma ve geliştirme iddiasında, karşısındaki diğer partilere de ayni hakkı tanımak mecburiyetinde olduğunu da asla unutmamalıdır.

Çok partili sistemde içtimaî sınıflaşma ve saf tutma bir zarurettir. Bir parti için bütün milleti temsil etmek iddiası pek çocukça bir politika, ayni zamanda pek cahilâne bir tefahür olur. meselâ İngilterede, muhafazakâr veya liberal partilerin İngiliz sosyolist partisi muvacehesinde, işçi sınıfının menfaatlerini temsil ve müdafaa yolundaki iddiaları ne kadar gülünç sayılırsa, Türkiyede de bütün partilerin işçi kitlesinin menfaatlerini ayni samimiyetle temsil edebilme iddiaları da, o derece ciddiyetten mahrum görülür.

Bunun en kuvvetli misaline işçiye grev hakkı tanıyıp tanımama bahsinde şahit o'lduk.

Programı ve iktisadî devletçi prensibiyle sol cenah eşiğine kadar sokulmuş görünen Cumhuriyett Halk Partisi grev hakkını sureti katiyede red ve inkâr ettiği haldeı tam bir sağ cenah partisi olmaya müstait görünen Demokrat Parti bilâkis işçiye grev hakkının verilmesini makul ve zarurî gördü. Hattâ o derece ileri gitti k,i vaktiyle İzmirde, emek ve sermaye tezadını, içtimaî sınıflar realitesini kökünden inkâr etmek suretiyle, Gün dergisinde kendisine açıp hitap ve itapta bulunmaya beni mecbur etmiş olan sayın Fuat Köprülü bi'e grev hakkının en hararetli taraftarları kadar heyecanlı konuştu.

Biz, şüphesiz, dört yıl sonra da olsa, hak ve hakikati ergeç tanımış olmasından dolayı sayın

Devamı 4 de

Layıklık Anlayışımız!

Türkiye Cumhuriyetinin vasıflarından biri de anayasanın 2 nci maddesine göre: Layıklıkdır. Eskiden devletin de fert gibi bir vicdanı [illegible]r sanılır ve devletler, hangi dinden olduklarını resmen ilân ederlerdi.

Bu garip anlayıştan usulen vazgeçildi. Gerçi bugün Türkiye Cumhuriyetinin resmî bir dini yoktur. Fakat devlet kadrosu içinde bir "Diyanet İşleri Reisliği" bir "Vakıflar" İdaresi ve Ankara Üniversitesinde bir "İlâhiyat F:kültesi" mevcuttur.

Buna mukabil, kanun nazarında hepsi Türk sayılan Ermeni, Rum ve Musevî'lerin Diyanet ve Evkaf İşleri kendi cemaatleri tarafından tanzim edilir. Bütçe ve kadro hususunda devletin hiç bir müdahale hakkı yoktur.

Müslüman cemaatinin Diyanet ve Evkaf İşleri ise doğrudan doğruya diğer devlet müesseseleri gibi tamamiyle resmîdir. Bu, felsefî ve siyasi bakımdan l yıklığa aykırıdır. Hattâ bu, tamamiyle aşırı sağcı bir harekettir.

Müslüman, Hıristiyan, Musevî ve dinsiz bütün vatandaşların mali iştirakiyle vücut bulan devlet bütçesinden yalnız Müslüm ın cemaatı için kadro veya para ayırmak, devletin layıklık vasfını çürütmektedir.

Burada "Ben layıkım" diyenlere de şunu öğretmek isteriz: Fert layık olamaz. Çünkü ferdin bir vildanı vardır. İnanmak ve inanm'ık gibi bir hareket serbestliği olan layık sayılamaz. Doğru olan söz şudur: "Ben layık bir devlet vatandaşıyım" Fakat bugünkü duruma göre, "Ben l yık bir devlet vatandaşıyım" iddiası da yersizdir!

APAÇIK DOSDOĞRU

Muzur ceryanlar

Yazan: ÂDİLOĞLU

Abdülhamid devrinde; müstebidin keyfini kaçıran her fikir muzurdu, her yazı ve kitap "Asârı muzurra" dandı. Meşrutiyet devrinde; ittihatçıların hoşuna gitmeyen fikirler muzurdu, her yazı ve kitap "Asârı muzurra" idi. Cumhuriyet devrinde; iktidar partisinin işine gelmeyen her fikir muzurdur; her yazı ve kitap "Asârı muzurra" dandır.

Bugünkü makbul ceryanları güdenler dünkülerin nazarında birer haindiler, yarınkilerin nazarında da kim bilir, belki yine hain sayılacaklardır.

Bunun böyle olduğunu ve olacağını herkes bildiği halde bu dalâletzede endazeyi kimse elinden bırakmak istemiyor.

Muzur olan ceryan nedir? Kimse farkında değil. Din mi? Hayır.. Çünkü başta Başbakan dahil, herkes dindardır, Demokrasi mi? Hayır.. Çünkü başta sayın Cumhurbaşkanı dahil, herkes demokrattır. Sosyalizm mi? Hayır.. Çünkü başta iktidar partisi, hattâ Arif Oruç dahil, herkes sosyalist geçinmeye çalışıyor! Komünizm mi? Hayır.. Çünkü bunun ne olduğunu hiç kimse bilmiyor, hem Türkiyede gerçekten bir komünist ceryan mevcut değildir. Bayar'ın bile komünistlikle itham edildiği bir memlekette yaşadığımızı unutmamalıyız. Anarşizm mi? Sevgili dostumuz Halikarnas Balıkçısı bile altmış yıldır bu ünvana lâyik olamamıştır.

Dünşünce, fikir, matbuat, teşkilâtlanma hürriyetlerimizle övünüyoruz. Demokrasiyi gerçekleştirmeye çalışmakta rekabet halindeyiz.

İnsan hakl rı beyannamesini aynen kabul ediyor ve devletin resmî ceridesinde yayınlıyoruz. Her çeşit tefekür ve her türlü siyasî ceryanların ve siyasî partilerin serbestliğini tanıyan devletlerle işbirliği ediyor ve bu arada Avrup Birliğine katılıyoruz.

Ve hâlâ "Muzur ceryanlar" teranesi de virdi zebanımızdır!

Bu nemene demokrasi anlayışı, bu nemene Birleşmiş Milletler üyeliği, bu, nemene Birleşik Avrupa âzâlığıdır.

Ve sayın Başbakanım, bu nemene "Zulmetten nure" bu nemene "Hurafetten hakikatedir"!

GECİKMİŞ BİR TAZİYET

Büyük Millet Meclisinin şu veya bu sebeple boşalmış koltuklarını doldurmak için yapmış olduğu ara seçimlerine Cumhuriyet Halk Partisinin tek başına girdiği ve seçimde elde ettiği büyük zaferi bütün dünyaya haykırdığı herkesçe malûmdur.

Fakat, yıllardanberi iktidar partisinin kuyruğunda bir pire gibi yaşayan, sayın liderinden başka üyesi olmayan bir "Parti" nin de sırf hakkı huzur almak için seçimlere katılmış olduğunu öğrendik. Kuyruğundaki rişmek bedbahtlığına uğramış o pire i'e seçim mücadelesine gilan Cumhuriyet Halk Partisnie taziyetlerimizi sunmakta bir hayli gecikmiş bulunuyoruz. Buna ancak bugün fırsat bulabildik!

DAVAMIZ, İDEALİMİZ, REHBERİMİZ..

Baştarafı 1 de

tıranlara karşı giriştiğimiz mücadelenin semeresini azçok elde etmiş bulunuyoruz.

İkinci ve üçüncü hattâ dördüncü nasyonal kavgalarının memleketimizin içtimaî ve siyasî realitesi ile nazarî kıymetlerinden başka hiç bir münasebeti olmadığını, henüz feodal istihsal sisteminin artıklarını söküp atamamış olan Türkienin, Avrupanın kendi içtimaî şartlarının bir neticesi olan bu nazariye ve platform müdadelesi dışında ve kendi millî realitesine uygun bir politikaya muhtaç bulunduğunu burada bir defa daha bütün samimiyet ve izanımızla tekrar ediyoruz.

Biz sadece sosyalistiz. Bundan aşırı her iddiayı bir gevezelik, biz zevzeklik, realite dışı bir ütpoi sayıyoruz.

Hattâ biz sosyalist değil, sosyalist cemiyetinin çok uzağında yaşıyan bir cemiyet tipi içinde burjuva demokratik inkılâpçılarının fikir ve aksiyon yardımcıları ve sosyalizm idealistleriyiz.

Türkiyedeki komünizm heveskârları ile pan turanizm ütopisitleri arasında zerre kadar fark yoktur. Yüzde sekseninin okuma yazma bilmediği, yüzde seksen birinin orta çağ istihsal sistemine bağlı köylü kitlesinin yaşadığı bir memlekette kızıl elma sevdası çekenlerle, henüz burjuva demokrasisinin alfabesini öğrenmekle meşgul bir memleette sosyalizmin en son merhalesine sıçrayıvermek gibi korkunç bir isteri geçirenler ya mavazi bir ruh ve akıl hastasıdırlar, yahut sadece şarlatandırlar.

Ben, Anadoluda tayin edildikleri vazifeye gitmemek, İstanbuldaki hülyasına devam edebilmek için el, etek öpmüş birçok kızılelmacı pan Turanistler tanırım. Yine bu arada sosyal mücadele mesuliyeti dışında kalmak için türlü mazeret ve hilelere baş vuran marksizm kalpazanlarını da tanırım. Bunların tek marifeti, Anadoluya gidip halka hizmet etmek gibi realist ve millî bir iş görmekttense bütün hayatını yatağında kızıl elma yolluluğu ile geçirmek veya bozuk demokrasi yollarını ve köprülerini tamir ede ede ilerlemek zorluğuna katlanmaktansa, sihirli seccadeye atlayıp kendini insan cemiyetinin en son merhalesine ulaşıvermiş saymaktır.

Bir şeyi istemek ona ulaşmıya kâfi gelse idi, insan nesli çoktan münkariz olurdu. İnsanlığı inkırazdan kurtarmış olan "mücadele,, yi ve sihirli seccade yerine sarp yolları tercih etmiş olan realistleri takdis ederim.

Türk milletinin içinde bulunduğu iktisadî, içtimai, siyasî realiteler, teknik ve psikolojik imkânlar bizim rehberimizdr. Biz ne tekâmülü inkâr ederiz, ne de onu kendi haline bırakırız.

Millî realitenin bize verdiği derslerin birincisi; Türk demokrasisinin gelişmesine ve ortaçağ istihsal sisteminin tamamile yok edilmesine hizmet etmekten ibarettir.

Bütün demokrasi dostları dostumuz, bütün demokrasi düşmanları düşmanlarımızdır.

Esat Âdil MÜSTECABİ

Sabahattin Ali

Cumhuriyet devrinin en büyük ve en realist hikâyecisi Sabahattin Alinin kahpece öldürülüşünün uyandırdığı tesir ve ilgi devam etmekte, ve umumî efkâr bu hâdisenin tamamile aydınlatılmasını haklı olarak istemektedir.

Hâdise, mahkemeye intikal etmiş bulunduğuna göre, hepimizin vazifesi, tam bir itimatla mahkeme kararını beklemekten ibarettir.

Günlük gazeteler, ve birçok dergiler, yerli ve yersiz bir çok tefsir ve tahminlerde bulundu. Fakat hiç birisi yetkili mercilerin tahkikat neticelerini olduğu gibi vermedi.

Biz, Sabahattin Ali hâdisesinin ilk tahkikatını yapmış olan Kırklareli Sorgu Yargıçlığının "Son t hkikatın açılma kararnamesi" ni aynen yayınlamayı okuyucularımızın tam bilgi edinmeleri bakımından faydalı ve gerekli görmekteyiz. Dâvanın esasını teşkil eden bu karar me, her nedense hiç bir gazete tarafından yayınlanmış değildir.

Kırklareli Sorgu Yargıcı Hüseyin Tarhan imzasını taşıyan bu kararname, ayni zamand nefis bir edebiyat örneğidir.

T. C.
Kırklareli
Sorgu Yargıçlığı
Dosya No: 949/ 5
C. Sav. No: 949/35
Karar No: 949/23

KARARNAME

Sorgu Yargıcı: Hüseyin Tarhan 7159

Kâtip: Müzeyyen Çerez.

Muharrir ve gazeteci Sabahtttin oğlu 1323 Gümülcüne Doğumlu Sabahattin Aliyi başına sopa ile vurmak surettile öldürmekten ve pasaportsuz Bulgaristana adam kaçırmaktan sanık olup İstanbul Sultanahmet Üçüncü Sulh ceza yargıçlığınının 5-1-949 Tarihli kararı ile tevkif edilerek halen mevkuf bulunan Yugoslavyanın Kratova kasabasında 1326 Tarihinde Ayşeden doğmuş ve 1925 -yılında Türkiyeye hicret eden karsa iskân edilen ve orada Nüfusa kayt edildikten sonra İstanbula naklen Anadolu Hisar Yeni Mahalle Buğday Sokak 10 Nolu evde ikâmet eden Yaşar oğlu Ali Ertekin ile Pasaportsuz Bulgaristana Adam kaçırmaktan suç ortakları İstanbul Edirnekapı Karye Mahallesi beh Eyyûp sokak 27 No'lu dükkânda berberlik yapan aslen Bulgarisnınn Yanbolu kasabasından olup 1938 yılında göçmen olarak yurda gelen Süleyman oğlu 1928 doğumlu Hasan Tural ve1338 yılında Romanyanın Silistire kasabasında Emineden doğmuş olun 1940 senesinde Mülteci sıfatt ile Türkiyeye gelmiş olan Mehmet oğlu Ahmet Çatalcalı ve 1903 yılında Kesriyede Sultanadan doğma İstanbul yüksek kaldırım Galip Dede Caddesi 126 No'da oturan ve ayni yerde pastacılık yapan ve Türkiyede yabancı olarak bulunan Bulgar Irkından ve Yunan Tabiiyetinden Yorgi oğlu Perikli Teliolan ve kardeşi 1914 doğumlu Atanaş Teliolan haklarında Kırklareli C. Savcılığının 12-1-1949 tarih ve 4 sayılı Talepnamesi üzerine yapılan ilk tahkikat neticesine göre :

Gedikli Erbaş okulundan mezun olan Ali Ertekin Kırklarelinde 45 ci Süvari Filintasını çalarak başkalarına sattığından dolayı askerî mahkemece 11/4/946 tarihinde dört ay 20 gün müddetle hapsine ve erbaşlık rütbesinin geri alınmasına karar verilerek askerlikçe ilişiğinin kesilmesi üzerine 946 Eylülünde uzun zaman askerlik göreviyle kalmış olduğundan araziyi iyi bildiği, Kırklareli hududunu geçmek suretile Bulgaristana girmiş ve bir müddet sonra tekrar Türkiyeye geçerken Türk hudut kolları tarafından yakalanarak İstanbul Emniyet Müdürlüğü vasıtasile Merkez Komutanlığına teslim ile nezaret altına alındığı sırada komutanlık ceza ve tevkif evinde kendisine alâka gösteren ve iş bulacağını vaad eden ve Sovyet Konsolosluğuna Komünizm lehinde çalışacağını mektupla bildirmesi üzerine yakalanarak tevkif edilmiş olan berber Hasanla tanışmış ve serbest bırakıldıktan sonra da Hasanla münasebetini devam ettirerek, zamanla sıklaştırmış ve Sıkı Yönetim Mahkemesince bir sene beş ay hapse mahkûm olarak Üsküdar ceza evinde cezasını çeken Hasanın tahliyesinden sonra sık sık dükkânına ve evine gitmekte devam etmekte iken 948 senesi Mart ayı içinde bir gün berber Hasan ile konuşurken, Bulgaristandan mülteci olarak gelmiş olup tekrar Bulgaristana dönmek isteyen Osman isminde bir arkadaşı olduğunu ve Yüksekkaldırımda bir Bulgarın Pasta fırınında çalıştığını ve götürecek çok adamı varsa da bir kaç para almasını arzu ettiğini beyan ile Osmanı görmesini teklif etmesi üzerine Ali Ertekinin Teliolan Kardeşlerin pasta fırınına giderek orada çalışan Osmanla görüşüp arkadaşı İbrahim ile birliktte Bulgaristana kaçma işini kararlaştırdıktan sonra berber Hasanla da bu mesele üzerine mutabık kalmış ve hareketlerinden bir gün evvel Osman, Hasan ve Ali, Edirnekapı dışına çıkarak tekrar görüşmüş ve ertesi günü Ali Ertekin, Osman ve İbrahim otobüsle Kırklareline gelerek o gün hududa hareketle Osman ile İbrahimi Bulgar hududundan geçirdikten sonra İstanbu'a dönmüştür.

Ali Ertekin bu hizmetine mukabil 100 lira almış ve Hasan da kendisine ayrıca 25 lira vermiştir. İki üç gün sonra Ali Ertekin Köprüde gözlüklü birile karşılaşmış ve sen beni tanımazsın ama, ben seni öğrendim. Sen iyi bir çocukmuşsun ileride çok iyi tanışaşcağız dedikten sonra gitmiştir.

O günlerde berber Hasanın Üsküdar ceza evinde tanıdığı ve kendisile münasebet tesis ettiği Sabahattin Ali de Bulgaristana kaçmak istediğini berber Hasana söylemiş ve Hasan kendisine Ali çavuştan bahsetmiş bulunuyordu. Müteakip günlerde Sabahattin Alinin arzusu üzerine Hasan Tural ve Ali Ertekin Edirnekapı dışında Sabahattin Ali ile görüşmüşler ve Hasan Tural Bulgaristana kaçmak isteyen bu adamın Marko Paşa gazetesi sahibi olduğunu Ali Ertekine ve Alinin de evvelce ismini vermiş olup kendisini kaçıracak olan Ali çavuş olduğunu Sabahattin Aliye söylemiştir.

Devamı gelecek sayıda

Türkiyede Sosyalizm

Cumhuriyet devrinin ilk sosyalist hareketini temsil etmiş olan "Türkiye Sosyalist Partisi" nin serencamı herkesin malûmudur. Yurt ve dünya realitelerinin dışında kalmış birkaç sergüzeştçinin baltalayıcı hareketlerinden faydalanan sıkı yönetim ve Recap Peker hükûmeti, Türkiye Sosyalist Partisini de kapatmış ve mensuplarını mahkemeye vermişti.

On sekiz ay süren muhakeme neticesinde mezkûr partinin gerek program, gerek faaliyet bakımından kanun çerçevesi ve sosyalizm anlayışı dışına çıkmadığına kanaat getirilmiş ve mensupları hakkında beraat kararı verilmiş, bu karar da Yargıtayca tasdik edilmişti.

O günden bu güne, ciddî bir sosyalist hareketini yeniden canlandırmak mümkün olamamıştır

Nazariyede ilmî, politikada millî esaslara dayanan "Türkiye Sosyalist Partisi" nin tekrar faaliyete geçmesi, sosyalist tefekkürlerin hâkim bulunduğu Avrupa konseyine katılmış bulunan Türkiye Cumhuriyeti için de bir demokrasi hamlesi sayılabilir.

Sosyalist Partisiz bir Türkiye, siyasî ve içtimaî eksikliği ve partiler muvazenesi bakımından da büyük bir aksaklığı ifade etmekten kurtulamaz.

Liderlerinden başka âzâsı olmayan ve sosyalist tefekkürden sureti katiyede mahrum bulunan bir iki partinin sosyalist geçinmesi ise siyasî hayatımızın hazin mâceralarından biridir.

Türkiyenin bir sosyalist partisine olan ihtiyacını belirtme bakımından oldukça şayanı dikkat bulduğumuz bir yazının bazı parçalarını burada nakletmeyi faydalı bulduk.

Cumhuriyet gazetesi başmuharriri Nadir Nadi imzasını taşıyan makaleden şu parçaları aynen alıyoruz:

"Bir Sosyalist Partisinin yurdumuzda kurulup gelişmesine engel olan sebeplerden biri de bizde sosyalizm ile komünizmin çok defa birbirine karıştırılmasıdır. Kelli felli aydınlarımız arasında bile rastlanan bu zihniyet, dünyadaki siyasî gidişe nasıl ters bir dürbinle baktığımızı göstermesi itibariyle utanç vercidir.

İngilterede İşçi Partisi iktidara geldiği zaman: "Eyvah Ruslarla anlaşacaklar!." diye burada bir çoklarının ödü koparken Rusyaya aşırı sempati besleyen bir takım solcu'arımız da sevinçlerinden kaplarına sığmıyorlardı. Eğer, İngiliz sosyalizminin özü hakkında azbuçuk fikirleri olsaydı. Gerek sevgili milliyetçilerimiz, gerekse sayın solcularımız elbette böyle delicesine aldanmıyacaklardı."

" . . . . Ciddî, ağırbaşlı, Garptеki benzerleri gibi bir Sosyalist Partisi Türkiyemize mutlaka lâzımdır. İlk yıllar içinde birdenbire parlamasa bile, öteki partileri iktisadî ve içtimaî hüviyetlerini kesin olarak tayine zorlamak, devletçilik politikasının sınırlarını ve istikametini göstermek, sosyal yapımızı dünya milletlerine tanıtmak ve nihayet umumî dünya şartlarına uymak bakımından da böyle bir teşekküle ihtiyacımız meydandadır. Avrupanın dibinde yaşadığımız halde kendimizi bir başka âlemde farz etmemiz doğrusu insana acı geliyor.

Sosyal dâvalarımızı normal yollardan çözmeyi ihmal etmekde devam edersek sonunda tatsız hürprizlerle karşılaşabileceğimizi unutmamalıyız."

Büyük bir basın endüstrisinin sahiplerinden bulunan sayın Nadir Nadinin endişeleri variddir. Nazariyede ilmî, plâtformda millî bir Sosyalist Partisi en kuvvetli bir muvazene unsurudur. Sağlı, sollu bütün ütopi ve anarşilere yalnız gerçek bir Sosyalist Partisi karşı koyabilir.

SENDİKALAR TARİHİNDEN BİR YAPRAK

Baştarafı 3 de

profesörü ancak tebrik ve tebcil ederiz.

Görülüyor ki, meslekî teşekküller ile, siyasî partiler arasındaki münasebet sınırlarının tahdit edilmesinde düşüncelerimizin hiç bir karan'ık noktası yoktur. Bu konu üzernide, siyasî veya meslekî teşkilât mensuplariyle gayet müsamahalı ve samimî bir surette fiikr teatisine taraftarız. Demokrasimizin arızalarını gidermek yolunda, sanırım ki, en güzel, en doğru vasıta, en uygun teknik düşüncelerimizi açıklamak ve açıklanan düşüncelere saygı göstermektir.

DİN VE POLİTİKA

Türkiyede aşırı sağ hareketler ve ırk politikası yasaktır.

Dinî bir maksat ve karakter taşıyan siyasi hareketler bu yasağın esasını teşkil eder. *Kanun böyledir ve kanun değişinceye* kadar herkes ona itaatle mükelleftir. Diyanet İ[illegible] [illegible]isi Ahmet Hamdi [illegible] bir Ege gezintisi [illegible]. Bir çok kasabalarda mevizeler verdi.

Bu muhterem zat, Akhisarı ziyaretinde C. H. P. Milletvekilleri tarafından parti binasına götürülmüş ve bu suretle reisin mü'minler üzerindeki mânevî tesirinden parti lehine faydalanmak istemişlerdir.

Bir gazetecinin sualini bir nevi "Şeyhülislâm " mevkiinde olan Diyanet İşleri Reisi hayretle karşılamış ve:

"Burası halkevi değil mi? Beni buraya halkevi diye getirmiş değil misiniz?" diyerek C. H. P. binasını terk etmiştir.

HAZİN TEZATLAR

Başkan Truman'ın ve demokrat liderlerin anlaşması ile Amerian kongresi, insan hakları programının müzakeresi işini gelecek yıla bırakmışlardır.

Demokrasisi ile övünen Amerikanın insan hakları beyannamesi karşısındaki bu ilgisizliği atom stoklarının arttırılması ve idrojen bombasının imali yolundaki iştahlı çalışması ile ne hazin bir tezat teşkil ediyor? Zavallı büyük Amerika!

GERÇEK
Sahbi ve neşriyatı fiilen idare eden:
Orhan MÜSTECABİ
Abone: Yıllığı 500 kr.
Altı aylığı 250 kr.
Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası
Baskı: Gün Matbaası İst.
İdare yeri: Ankara caddesi No: 59 - İstanbul